

Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 13. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Tőkés: a határon túli magyar közösségek kiállnak az autonómia mellett

A határon túli magyar közösségeket képviselő szervezetek kiállnak az autonómia mellett, amely érdekében közösen lépnek föl – közölte Tőkés László elnök, a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács (KMAT) ülését követően Hódmezővásárhelyen. A határon túli magyar közösségek jogokat követelnek, és nem maradékjogokat: területi autonómiát a tömbmagyar vidékeken, kulturális és személyi elvű autonómiát az egész Kárpát-medencei magyarság számára – hangsúlyozta a néppárti európai parlamenti képviselő a kétnapos tanácskozást követően. A konszenzussal elfogadott zárónyilatkozatban rögzítették, a közösségi önrendelkezés a „területért jogokat” alapelv értelmében illeti meg a magyarságot – mondta Tőkés László. A politikus fontosnak tartja az egységes nemzeti fellépést, hiszen – mint mondta – a jogok érvényesítése sokkal sikeresebb lehet, ha a 13-15 milliós nemzet harcol azokért, mintha csupán az egyes nemzeti közösségek küszködnek önmagukban. A KMAT ezért ezt az esztendőt – az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács kezdeményezését kiterjesztve – az egész Kárpát-medencében az autonómia évévé nyilvánította – közölte. Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke kiemelte, a KMAT tagszervezetei zárónyilatkozatukban határozottan kiálltak amellett, hogy a romániai régió-átszervezés során – a nemzetközi kötelezettségeknek megfelelően – vegyék figyelembe a helyi közösségek akaratát. Ha ez így lesz, nem történhet meg, hogy Székelyföld egy olyan mesterségesen kialakított régió részévé válik, ahol a magyarok aránya csupán 30 százalék lenne.

Országos hisztéria hajpántügyben

A hétvégén több nagyvárosban vállaltak szolidaritást azzal a kovásznai diáklánnyal, aki a magyar nemzeti ünnepen és azt követően a román nemzeti színekkel tüntetett az iskolában. A közösségi oldalakon közzétett felhívások nyomán Kovásznán mintegy ötvenen, Kolozsváron, Craiován, Ploieștien és Piteștien mintegy százan, Gyulafehérváron mintegy hetvenen, Brassóban többtucatnyian gyűltek össze román nemzeti színű szalagokkal és zászlókkal, jelezve szolidaritásukat azzal a 15 éves diáklánnyal, akit – a román sajtó beállítása szerint – meghurcoltak és megfenyegettek, s mindezt azért, mert a román nemzeti színeket viselte. A 15 éves Sabina pár nap alatt a román hazafiság szimbólumává vált. A támogatói által létrehozott közösségi oldalon hétfő délelőttig 51 ezer „támogató kattintás” gyűlt össze. Az oldal egyben a székelyföldi autonómia elutasításának és a péntek esti magyar–román labdarúgó-mérkőzésnek is a szurkolói fóruma lett. A diáklány ügye a hírtelevízióknak is kiemelt témája volt.

Higgadságra és kiegyensúlyozottságra szólított fel Kelemen Hunor szövetségi elnök, aki az RMDSZ hivatalos állásfoglalását közölte a kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Iskolacsoport keretében kirobban konfliktus kapcsán. „A Romániai Magyar Demokrata Szövetség azzal a

határozott kéréssel fordul a közélet szereplői fele, hogy higgadtan, megfontoltan és kiegyensúlyozottan viszonyuljanak a kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Líceum diákja körül kialakult helyzethez. A kovásznai diáklány gesztusát mesterségesen továbbgerjesztve, felerősítve egyesek olyan nacionalista, magyarellenes hangulatot keltettek, és emeltek országos szintre, amelyek a kilencvenes évekbe vetik vissza a romániai társadalmat” - közölte a szövetségi elnök.

Elena Sabina háromszínű fejpántja kapóra jött a médiának, az ügyből ismét a hírtélevíziók és az országos lapok csináltak országos botrányt. A helyi viszonyokat nem ismerő románok felháborodása érthető: mi alapján szankcionálható az, ha bárki a nemzeti színeket használja az iskolában, ugyanakkor elfogadhatatlan a kislány halállal való megfenyegetése a közösségi oldalon. Az utóbbi állítás természetesen vitathatatlan, a román-magyar interetnikus együttéléshez azonban hozzátartozik a tolerancia, Sabina támogatói pedig tulajdonképpen azt üzenik: Romániában nem szükséges tekintettel lenni a magyarok érzékenységeire, minden lehetséges eszközzel erőt kell demonstrálni, akár egy 15 éves kamasz csíntevésének ürügyén is.

Restitúció: közös egyházi fellépés

Elégedetlenek a restitúciós törvénynek a Ponta-kormány által javasolt módosításaival és egyáltalán a visszaszolgáltatások menetével az Erdélyi és Királyhágómelléki Református Egyházkerület vezetői. Hétfégi közös kolozsvári sajtótájékoztatójukon Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke és Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke tételesen is felsorolták kifogásaikat, szerintük a módosító javaslatok ugyanis ahelyett, hogy leegyszerűsítsék, csak tovább bonyolítják, megnehezítik a visszaigénylők dolgát. Kató Béla elmondta: elsősorban azt kifogásolják, hogy a kormány nem egyeztetett a megoldásról az egyházakkal. A püspök hozzáfűzte, igazságtalan és méltánytalan a vissza nem adható ingatlanokra javasolt kárpótlási rendszer, hiszen elfogadhatatlan, hogy az ingatlanoknak nem a piaci értékét veszik alapul a kárpótlásnál. A folyamat lassúságát a nyers adatok is alátámasztják. Mint a sajtótájékoztatón kiderült, az Erdélyi Református Egyházkerület 835 ingatlan-visszaigénylési kéréséből eddig mintegy 300 esetben hozott jóváhagyó vagy elutasító határozatot a restitúciós bizottság. Eközben a királyhágómelléki egyházkerület 320 benyújtott restitúciós kéréséből mintegy kétszáz esetben hoztak döntést. A református egyházi vezetők elmondták, a törvénytervezettel kapcsolatos kifogásaikat tartalmazó beadványt a többi magyar egyházzal közösen juttatták el Románia kormányának és a nemzetközi szervezeteknek. „Ha mindazt, ami eddig történt a restitúció terén vissza lehet venni, akkor jelenlegi formájában semmi értelme részt venni a demokratikus döntéshozatalban” – fogalmazta meg a romániai jogrendszer érintő bírálatát Kató Béla. Felemásnak tartja Victor Ponta kezdeményezését az erdélyi nemes családokat tömörítő Castellum Alapítvány elnöke, Haller Béla is. Szerinte a kormányhatározat igazán akkor érné el a várt hatását, ha az valóban egyértelműsítene és felgyorsítaná az ingatlanok természetbeni visszaszolgáltatását.

Nem vitatható a nemzetállam jelleg

Nem tárgyalhatják az alkotmány első, a nemzetállami jelleget rögzítő cikkelyének megváltoztatását az országban szervezendő fórumokon – döntött az alaptörvény módosításának felügyelésével megbízott parlamenti bizottság. A 27 tagú testületben valamennyi párt képviselteti magát, az RMDSZ részéről Biró Rozália szenátor és Máté András Levente, a képviselőház frakcióvezetője vesz részt a munkában, azonban kettejük közül csak utóbbinak van szavazati joga. A bizottság szerdai ülésén utasította vissza az RMDSZ-esek két javaslatát. A szövetség javaslata szerint az alkotmány első cikkelyét úgy módosíthatják volna, hogy abból a „nemzetállam” kifejezés kimaradjon, ez azonban a bizottságban elbukott. A román alkotmány ugyanis tartalmaz egy olyan cikkelyt, amely megtiltja, hogy a nemzetállami jellegre, a határookra és a szuverenitásra vonatkozó kitételekhez bárki hozzányúlhasson – ennek a cikkelynek a módosítására vonatkozott a másik leszavazott RMDSZ-es javaslat. A harmadik, amit a bizottság visszautasított, arról szólt volna, hogy a kormányzati intézményekben a kisebbségek számára arányos képviseletet biztosítson az alaptörvény. Közvitára bocsátható lesz azonban az a javaslat, hogy a történelmi nemzeti kisebbségeket államalapító tényezőként, illetve az, hogy a nemzeti kisebbségek által jelentős számban lakott helyeken a kisebbségi nyelvet regionális nyelvként ismerje el az alkotmány.

A nemzetállam kifejezésnek az alkotmányból való törlésére semmilyen esély nincs, tudta ezt az RMDSZ is akkor, amikor benyújtotta a javaslatot. A gesztus inkább arra szolgált, hogy később ne lehessen azzal vádolni a Szövetséget: egyetért a nemzetállam kifejezéssel és meg sem próbálta módosítani azt. Az államalkotó tényezőként való elismerés ugyanakkor éppen ezt a nemzetállamiságot egészítené ki, tulajdonképpen kihúzná a kifejezés méregfogát, amennyiben abból normatív jogszabályi következtetéseket vonnának le. A regionális nyelv lehetőségének elismerése – az RMDSZ láthatóan erre helyezi a hangsúlyt az alkotmánymódosítás során – valószínűleg a jelenleg a helyi közigazgatási törvényben szereplő jogok alaptörvényben való elismerését jelentené, ez mindenképpen egy stabilabb védelmet eredményezne a jogosítványok megnyirbálása ellen.

Benyújtotta európai polgári kezdeményezését Brüsszelben az EMNT és EMNP

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) közös megbízásából Szilágyi Zsolt, az EMNP külügyi alelnöke pénteken benyújtotta a kisebbségben élő őshonos nemzeti közösségek védelméről szóló európai polgári kezdeményezés (EPK) szövegtervezetét az Európai Bizottság illetékes főosztályára - derült ki az EMNT közleményéből. A dokumentum emlékeztet arra, hogy Tótkés László EP-képviselőnek, a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács (KMAT) elnökének kezdeményezésére a külföldi magyar szervezetek vezetői már 2012 februárjában elkezdték az egyeztetést annak lehetőségéről, hogy más európai szervezetekkel közösen európai polgári kezdeményezést indítsanak annak érdekében, hogy az Európai Bizottság (EB)

uniós jogszabályt alkosson az őshonos nemzeti közösségek és kisebbségek védelmében. A közlemény szerint az EMNT által tavaly februárban ismertetett első EPK-tervezet, valamint a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) kezdeményezésének bemutatása után a KMAT szakértői a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) javaslatát is megismerhették. „A KMAT szervezetei egyetértettek abban, hogy amennyiben ezeket a tervezeteket nem lehet egyetlen közös szövegbe foglalni, ez esetben a magyar-magyar szolidaritás jegyében minden olyan kezdeményezést támogatni fognak, amely az Európai Bizottság regisztrációs szűrőjén átjut” - olvasható a közleményben.

Lajčák: Elképzelhető a kiegyezés a Beneš-dekrétumok ügyében

Ma már elképzelhető, hogy Szlovákia és Magyarország kiegyezzen a Beneš-dekrétumok ügyében - állítja Miroslav Lajčák szlovák külügyminiszter abban az interjúban, amely a Mladá Fronta Dnes és a Lidové Noviny című cseh napilapokban jelent meg. A miniszter, arra a kérdésre, hogy elképzelhető-e Pozsony részéről egy olyan bocsánatkérés a szlovákiai magyaroktól, mint amelyet 1990-ben a kárpáti németek irányában fogalmazott meg a szlovák kormány, kifejtette: „Igen. Ám Magyarországgal kapcsolatban lényegesebb összetettebb ügyről van szó. Az ilyesmihez két félre van szükség. Ahhoz, hogy ilyen érzékeny dolgok megoldódjanak, ki kell alakítani a megfelelő légkört. Két éve ez még elképzelhetetlen volt. Ma már elképzelhető.” Lajčák szerint Pozsonynak érdeke, hogy a cseh-német kiegyezéshez hasonlóan rendezze a dekrétumok ügyét Budapesttel. „A csehек Németországhoz való viszonyának, illetve a szlovákok Magyarországhoz való viszonyának ugyanazok a történelmi alapjai. Jó lenne, ha megtalálnánk a módját annak, hogy miként zárjuk le a Beneš-dekrétumok ügyét Magyarországgal is. A témát pedig ráhagyhatnánk a történészekre. Mindig rossz, amikor a politikusok helyettesítik őket. Erről is beszélünk az elmúlt napokban Martonyi János külügyminiszterrel” - válaszolta Lajčák. Martonyi János az MTI-nek elmondta, egyetért szlovák kollégájával abban, hogy a két ország között erősödő bizalmi viszony és az intenzív kormányközi kapcsolatok lehetővé teszik, hogy azok a témák is napirendre kerüljenek, amelyek tekintetében a felek álláspontja alapvetően ellentétes volt egymással. Elmondta, megbeszéléseik során megerősítették, hogy a kérdés rendezése közös érdek. Martonyi János szerint „a kölcsönös kiengesztelődéshez és a múlt lezárásához vezető útra a szlovákiai magyarok irányába történő bocsánatkéréssel kellene lépnünk”. Berényi József, az MKP elnöke szerint a szlovák külügyminiszter által elmondottak jelentik az első reménysugárt, hogy kezelni lehet ezt az érzékeny kérdést. „A külügyminiszter megengedő hangnemben nyilatkozott arról, hogy egyezség születhetne a II. világháború utáni kitelepítésekről, ez egy pozitív előrelépés” – hangsúlyozta Berényi. Edvard Beneš csehszlovák államfőnek a második világháború után kiadott dekrétumai alapján telepítettek ki hárommillió szudétanémetet és hurcoltak meg félmillió szlovákiai magyart.

A szerb-magyar megbékélés példaként szolgálhat más népeknek

A Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke szerint a szerb-magyar történelmi megbékélés példaként szolgálhat más térségbeli népek számára. Pásztor István a Dnevnik című újvidéki napilap hét végi számában megjelent interjúban beszél erről. A lap azzal összefüggésben kérdezte a politikust, hogy a vajdasági Csúrogon két emlékhely létesül: az 1942-es délvidéki razzia szerb és az 1944-es bosszúhadjárat magyar áldozatainak, és a tervek szerint a szerb és a magyar köztársasági elnök tavasszal kölcsönösen fejet hajt ott az áldozatok emléke előtt. „Ez valóban nagyon fontos esemény, mert a magyar-szerb viszonyon túlmenően példaként szolgálhat a múlttal való szembenézésre a szerbek és a horvátok, a szerbek és az albánok, a magyarok és a románok, a magyarok és a szlovákok számára. (...) Így ez nemcsak magyar-szerb kérdés, hanem értékrendbelileg ténylegesen európai kérdés. Ha megbékélhettek a németek és a franciák, vagy a németek és a lengyelek, és ha ma erre képesek a magyarok és a szerbek, akkor létrejöhet a megbékélés az egész térségben” - mondta Pásztor István. A politikus felhívta a figyelmet arra, hogy a népek történelmi megbékélésében a politikusokra fontos szerep hárul, mert olyan jelzéseket adnak, amelyek serkentik ezeket a folyamatokat, de az igazság feltárása nem az ő dolguk, hanem a történészeké. „Talán eltelt elegendő idő ahhoz, hogy ezeket a kérdéseket senki se élje meg saját népe elleni támadásként. Talán vagyunk annyira érettek és bölcsek, hogy megértsük: vannak egyének, akik bűncselekményeket követnek el, de a népek nem bűnelkövetők, mint ahogyan olyan népek sincsenek, amelyek a történelem során állandóan áldozatok voltak” - mondta Pásztor István. A vajdasági parlamenti elnök interjúja nagy részében a tartomány ügyeiről beszél, és szól arról, hogy továbbra is rendezetlen a vajdasági kérdés, amit mi sem bizonyít jobban, mint a köztársasági alkotmánybíróság tavalyi döntése, amely megsemmisítette a tartomány autonóm hatásköreiről szóló törvény egyes cikkeit. „Lehet azt hangoztatni, hogy nincs politikai értelemben vajdasági kérdés, de én úgy gondolom, hogy igenis létezik. És itt nem a szeparatizmusról vagy bármi másról van szó. Ezek éppen rendszerbeli problémák, amelyeket meg kell oldani, de ma senki nem foglalkozik ezzel” – mondta Pásztor. Elmondása szerint sok politikai probléma „parázslík” a Vajdaságban, miután a szerb alkotmánybíróság a tartomány több mint húsz illetékességét vitatta el, valamint Vajdaság pénzügyi kérdései sincsenek megoldva. „Ezek a példák mind azt mutatják, a vajdasági kérdés egyike a meg nem oldott problémáknak” – mondta el a VMSZ elnöke.

A VMSZ elfogadhatatlannak találja a médiatörvény tervezetét

A Vajdasági Magyar Szövetség teljes egészében elfogadhatatlannak találta a Köztájékoztatási és médiatörvény tervezetét. A VMSZ ebben a formában nem támogatja a dokumentum elfogadását, mert a törvénytervezet teljes egészében felületes és hiányos, és

ellentétben áll a Szerbiában élő magyar nemzeti közösség érdekeivel. A Vajdasági Magyar Szövetség számára elfogadhatatlan, hogy a Köztájékoztatási és médiatörvény tervezete nem rendelkezik a fenntartási és a működtetési költségek pénzellátási rendszeréről. A normatív pénzellátás megvonásával kérdésessé válik a Magyar Szó és a Hét Nap Lapkiadó Kft. fennmaradása, az önkormányzati médiumok magánosításával pedig – mint amilyen a Szabadkai Rádió Közvállalat, a Topolyai Tájékoztatási Közvállalat – a magyar nyelvű tájékoztatás, illetve a kisebbségi nyelveken történő tájékoztatás válik kérdésessé. A tervezet kétségkívül az anyanyelvű tájékoztatásra való jog csorbítását vonja maga után a magyar nemzeti közösség, de a többi nemzeti kisebbség esetében is, és ellentétben áll a Szerb Köztársaság Alkotmányával, melynek 20. szakasza határozottan előírja, hogy az elért emberi és kisebbségi jogok nem csökkenthetők. A Köztájékoztatási és médiatörvény tervezete nincs összhangban a Szerbiában 2011-ben elfogadott médiastratégiával, amely lehetőséget ad arra, hogy a nemzeti tanácsok médiumokat alapíthassanak. A Vajdasági Magyar Szövetség javasolja az illetékes minisztériumnak, valamint a köztársasági kormánynak, hogy vonja vissza ezt a törvénytervezetet, és egy számukra elfogadható törvénytervezet előkészítése érdekében fogadja el a VMSZ parlamenti képviselőcsoportja, illetve az MNT szaktestülete képviselőinek szakmai segítségét – közli a vajdasági magyar párt elnöksége.

Eszéken is megnyitotta irodáját a Kárpát Régió Üzleti Hálózat

Eszéken nyílt meg a Kárpát Régió Üzleti Hálózat első horvátországi, sorrendben a 10. Kárpát-medencei irodája - közölte a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM). A tárcsa közleménye kiemeli: az eszéki képviselet jelentősége különösen felértékelődik Horvátország júliusi európai uniós csatlakozásával, hiszen fontos szerepet tölthet be a két ország közötti gazdasági kapcsolatok erősítésében. A szaktárca tájékoztatása szerint az ünnepélyes megnyitót követő gazdasági fórumon Radetzky Jenő, a Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zrt. vezérigazgatója bemutatta a Wekerle-terv legfőbb irányvonalait. A közlemény idézi Vagács Istvánt, a Nemzetgazdasági Minisztérium főosztályvezetőjét, aki a rendezvényen hangsúlyozta, hogy az eszéki központ nem csupán közvetítő szerepet fog betölteni a két ország között, sokkal inkább konkrét üzleti lehetőségek feltárására, partnerközvetítésre törekszik. Az NGM közleménye szerint az Eszék-Baranya Megyei Gazdasági Kamara elnöke, Zoran Kovacevic üdvözölte a magyar fél elképzeléseit, és a magyar-horvát együttműködés egyik fontos állomásaként értékelte az eszéki iroda felállítását.

